

ÕIGUSKANTSLER

Riigikogu esimees Ene Ergma
Riigikogu
ap.kk@riigikogu.ee

Teie 17.01.2012 nr 2-3/12-44
Õiguskantsler 31.01.2012 nr 10-2/120155/1200518

Vastus Riigikogu liikme kirjalikule küsimusele Kohaliku omavalitsuse üksusest sõltuva üksuse võlakohustuste tagamine

Lugupeetud Riigikogu esimees

Tänan Teid Riigikogu liikme Kalle Laaneti kirjalike küsimuste edastamise eest. Käesoleva kirjaga esitan oma vastused.

Küsimuse esitaja osutab asjaolule, et 25.02.2008 liideti Saaremaa Golf AS Kuressaare Linnavalitsuse kontsernikonto lepinguga, millele kirjutasiid alla Kuressaare abilinnapea, Saaremaa Golf AS-i juhatuse liige ja AS SEB Eesti Ühispaniga Kuressaare kontori direktor. Küsimuse esitaja sõnul võis sellest lepingust tulenevalt Saaremaa Golf AS kasutada 2010. a Kuressaare linna arvelduskrediidi limiiti 1,8 miljoni krooni ulatuses. Tulenevalt kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seaduse (edaspidi: KOFS) § 37 lõikest 2 võib volikogu kooskõlas eelarvestrateegiaga lubada valla- või linnavalitsusel anda laenu ainult kohaliku omavalitsuse üksusest sõltuvale üksusele ning tagada selle poolt võetavaid kohustusi. Antud juhul pole volikogu sellist luba andnud.

Küsimuse esitaja tunneb huvi, kas Kuressaare Linnavalitsuse ja Saaremaa Golf AS-i tehingud on seadusega kooskõlas. Täpsemalt palub küsimuse esitaja vastust järgmistele küsimustele:

- Saaremaa Golf ASist kuulub Kuressaare linnale 66,2%. Kas kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse tähenduses on tegemist kohaliku omavalitsuse üksusest sõltuva üksusega? Kui suurest avaliku sektori osalusest alates on tegemist kohaliku omavalitsuse üksusest sõltuva üksusega?
- Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse paragrahv sätestab üheselt, et sellise otsuse peab kinnitama volikogu. Kas antud näite puhul on tegemist seaduse eiramisega?
- Kas antud juhul on tegu konkurentsimoonutusega, kui ühel ettevõttel on võimalik kasutada niimoodi avaliku sektori arvelduskrediiti?

Allpool vastan küsimustele nende esitamise järjekorras. Enne seda pean aga vajalikuks selgitada, et minul ei ole siiani olnud vajalik õiguskantsleri seaduses sätestatud ülesannete täitmiseks koguda

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

teavet, mis oleks vajalik küsimuste terviklikuks vastamiseks.¹ See puudutab eelkõige majandusalast teavet, nt Saaremaa Golf AS tulude täpne struktuur, kuivõrd on Saaremaa Golf AS kasutanud arvelduskrediiti ning millised kokkulepped on linnal ja Saaremaa Golf AS-il. Samuti puudub minul täpsem teave Kuressaare linna kontsernikonto lepingu ning selle praeguse seisuga kohta. Seega vastan järgnevalt küsimustele lähtudes küsimustele lisatud selgitustest.

I Kohaliku omavalitsuse üksusest sõltuv üksus

Esiteks palub küsimuse esitaja minul selgitada kohaliku omavalitsuse üksusest sõltuva üksuse määratlust ning teada anda, kas Saaremaa Golf AS on kohaliku omavalitsuse üksusest sõltuv üksus.

Kohaliku omavalitsuse üksusest sõltuva üksuse mõiste määratleb KOFS § 2 p 9. Sellest sättest tulenevalt on äriühing sõltuv üksus KOFS tähenduses siis, kui ta vastab üheaegselt järgmisele kahele tunnusele:

- 1) äriühing on raamatupidamise seaduse mõistes kohaliku omavalitsuse üksuse otsese või kaudse valitseva mõju all. Valitseva mõju võib muu hulgas tuleneda sellest, et kohaliku omavalitsuse üksusel on suurem kui 50%-line osalus sõltuva äriühingu hääleõiguses (raamatupidamise seaduse § 27 lg 1);
- 2) äriühing on saanud kohaliku omavalitsuse üksuselt, riigilt, muult avalik-õiguslikult juriidiliselt isikult või eelnimetatud isikute valitseva mõju all olevatelt üksustelt üle poole tuludest või kes on saanud toetust ja renditulu kohaliku omavalitsuse üksustelt ja nende valitseva mõju all olevatelt üksustelt rohkem kui 10 protsenti vastava aasta põhitegevuse tuludest.

Nagu küsimuse esitaja märkinud on, kuuluvad ca. 66% Saaremaa Golf AS aktsiatest Kuressaare linnale. Seega vastab Saaremaa Golf AS vallast või linnast sõltuva üksuse esimesele tunnusele, st Kuressaare linnal on suurem kui 50%-line osalus kõnealuses äriühingus. Paraku ei saa aga eelmärgitud asjaolu põhjal veel kindlalt öelda, et Saaremaa Golf AS on Kuressaare linnast sõltuv üksus, kuna lisaks valla või linna valitsevale mõjule iseloomustab sõltuvat üksust see, et sellele laekub kohaliku omavalitsuse üksuselt või mõnelt teiselt avalik-õiguslikult institutsioonilt üle poole tuludest või 10% põhitegevuse tuludest toetuse ja renditulu näol.

Kahjuks ei ole minule kättesaadav piisavalt täpne teave Saaremaa Golf AS tulude struktuuri kohta, mistõttu pean vabandama, et ma ei saa ma üheselt vastata küsimusele selle kohta, kas kõnealune äriühing on sõltuv üksus KOFS § 2 p 9 tähenduses.

II Kuressaare Linnavalitsuse tegevuse koostöökõla seadusega

Teiseks palus küsimuse esitaja minul vastata küsimusele, kas tema pöördumises kirjeldatud tegevusega on eiratud seadust, sh ennekõike KOFS § 37 lõiget 2. Küsimuse esitaja selgituste kohaselt liideti Saaremaa Golf AS Kuressaare Linnavalitsuse kontsernikonto lepinguga 25.02.2008. Samuti sai Saaremaa Golf AS küsimustele lisatud selgituste kohaselt 2010. aastal kasutada kontsernikonto arvelduskrediidi limiiti 1,8 miljoni krooni ulatuses.

KOFS võeti Riigikogus vastu 16.09.2010 ning selle üldine jõustumistähtaeg oli 01.01.2011. Kõnealuse seaduse rakendamine on reguleeritud KOFS §-s 59, mille 7. lõike järgi rakendatakse KOFS § 37 lõiget 2 alles 2012. aasta ja sellest hilisemate aastate suhtes. Seega ei kohaldu KOFS

¹ Osutan sellele, et majanduskontroll on Riigikontrolli põhiülesanne (Riigikontrolli seaduse § 6 lg 1). Auditi käigus võib Riigikontroll muu hulgas hinnata kohaliku omavalitsuse üksuse majandustehingute õiguspärasust (Riigikontrolli seaduse § 7 lg 2 p 1).

§ 37 lg 2 Saaremaa Golf AS Kuressaare linna kontsernikontoga liitmisele 2008. aastal või arvelduskrediidi kasutamisele 2010. aastal.

Märgin, et hetkel, mil Saaremaa Golf AS liitus küsimuse esitaja selgituste kohaselt Kuressaare linna kontsernikontoga, kehtis kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 38 lg 2. See säte, mis tunnistati kehtetuks KOFS jõustumisega 01.01.2011, keelas valla või linnal anda ja tagada laene.²

Ometi pean ka käesoleva küsimuse vastamisel tõdema, et minul puudub kahjuks võimalus võtta ühene seisukoht, kas Kuressaare linna kontsernikontoga liitumine Saaremaa Golf AS poolt ja sellega kaasnenud võimalus kasutada arvelduskrediiti oli seadusega kooskõlas või mitte. Seda põhjusel, et mul puudub täpsem teave kontsernikontoga liitumise lepingu kohta ning selle kohta, kas ja mis tingimustel Saaremaa Golf AS arvelduskrediiti kasutas.

III Kuressaare Linnavalitsuse tegevuse mõju konkurentsile

Kolmandaks palub küsimuse esitaja selgitada, kas kõnealusel juhtumi näol, kus ühel ettevõtjal on võimalik kasutada avaliku sektori arvelduskrediiti, on tegemist konkurentsimoonutusega.

Ka viimasele küsimusele vastamisel pean kõigepealt märkima, et mul ei ole võimalik hinnata, millist majanduslikku mõju omab või omas Saaremaa Golf AS-ile võimalus kasutada Kuressaare linna kontsernikonto arvelduskrediiti. Saan vaid selgitada, et riigi või kohaliku omavalitsuse ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi võib olla riigiabi Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi: ELTL) art 107 tähenduses. Selle artikli 1. lõige keelab põhimõtteliselt riigiabi andmise, kui see kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist ning EL liikmesriikidevahelist kaubandust. Samas võib riigiabi andmine olla lubatud juhtudel, mis on sätestatud ELTL art 107 lõigetes 2 ja 3 ning nende alusel antud EL õigusaktides. Nimetatud õigusaktide rakendamist Eestist reguleerib muu hulgas konkurentsiseaduse (edaspidi: KonkS) 6. peatükk.

Riigiabi lubatavuse (ehk EL siseturuga kokkusobivuse) hindamine on Euroopa Komisjoni ainupädevuses. Seetõttu kehtib põhimõtte, et riigiabi andmise kavatsusest peab riigiabi andja reeglina Euroopa Komisjoni läbi Rahandusministeeriumi teavitama (vt KonkS § 34¹). Samuti on riigiabi andmine on põhimõtteliselt lubatav üksnes pärast seda, kui komisjon on selleks andnud loa riigiabi andja teatise alusel (vt KonkS § 30¹ lg 2¹). Siinkohal pean aga vajalikuks märkida seda, et ühte olulist erandit komisjoni teavitamise kohustusest kujutab endast nn vähese tähtsusega abi, mida võib anda ka ilma Euroopa Komisjoni loata. Seejuures ei tohi ühele ettevõtjale antava vähese tähtsusega abi kogusumma mis tahes kolme eelarveaasta pikkuse ajavahemiku jooksul ületada 200 000 eurot (Euroopa Komisjoni 15.12.2006 määrus nr 1998/2006 art 2 lg 2).

Täna Teid veel kord küsimuse edastamise eest.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Indrek Teder

² Vt selle keelu tühistamise põhjuste kohta seletuskiri kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse eelnõu juurde, lk 48. Internetis kättesaadaval aadressil: <http://www.riigikogu.ee/?page=eelnou&op=ems&emshelp=true&eid=424861&u=20120130193445>.